

Fotokunst - Danmark under forvandling

Tema: Natur, fotografi, menneskets omskabelse af naturen

Fag: Billedkunst som valgfag

Målgruppe: 7. – 8. klasse

Data om læremidlet:

Danmark under forvandling - et fotografisk visitkort til fremtiden, DR K, 2010. Hver udsendelse varer ca. 10 min.

En udsendelsesrække bestående af 14 afsnit, der hedder Danmark under Forvandling – et fotografisk visitkort til fremtiden. På mitCFU ligger 9 af udsendelserne tilgængeligt. Udsendelserne omhandler fotograferne: Fie Johansen, Henrik Saxgren, Janne Klerk, John Jedbo, Jørgen Borg, Kirsten Klein, Krass Clement, Peter Brandes, Trine Søndergaard.

På dr.dk/undervisning ligger serien også tilgængelig med alle 14 udsendelser. Her findes yderligere fotograferne: Christina Capetillo, Astrid Kruse, Nikolai Howalt, Joakim Eskildsen

Billedet er fra tv- udsendelsen Danmark under Forvandling – Kirsten Klein, DR K 20/3 2010

Faglig relevans/kompetenceområder

Den pædagogiske vejledning tager udgangspunkt i billedkunst som valgfag og giver ideer til, hvordan der kan arbejdes med tv -serien i billedkunst som valgfag under temaet – Danmark under forvandling. Udtryksformen er fotografi, og omdrejningspunktet er danske landskaber. Denne pædagogiske vejledning dækker den del af serien, som findes på mitCFU.

Kort om Danmark under Forvandling

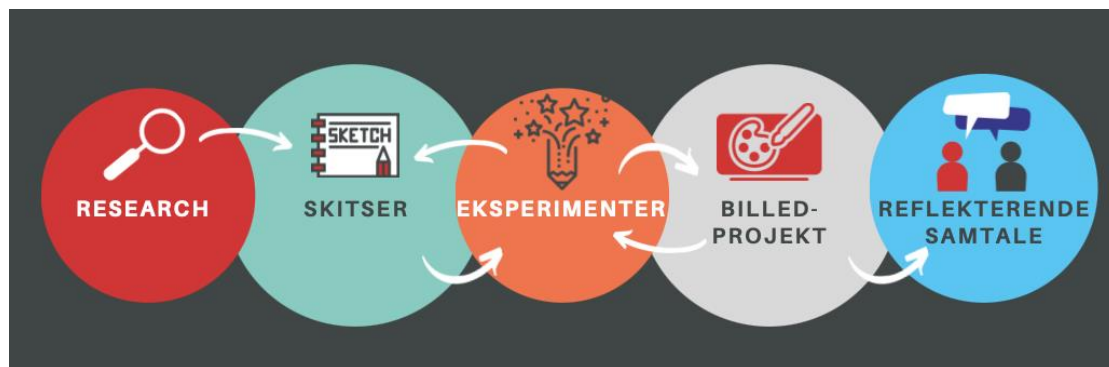
Udvalgte danske fotografer fik i 2008 til opgave at fotografere Danmark gennem et år. Tilsammen skulle de fastholde et øjebliksbillede af det danske landskab, som de så det på daværende tidspunkt. Projektet giver et øjebliksbillede af landet til bevaring for eftertiden. I hver af udsendelserne præsenterer en af fotograferne deres projekt. Alle fotograferne har taget billeder under temaet igennem et år.

Billedet er fra tv- udsendelsen Danmark under Forvandling – Peter Brandes, DR K 20/3 2010

Ideer til undervisningen

Den pædagogiske vejledning af bygget op med udgangspunkt i denne didaktiske model med faserne research, skitser, eksperimenter, billedprojekt og reflekterende samtale, hvor eleverne iterer frem og tilbage undervejs i flere af faserne.

Eleverne arbejder ud fra følgende opgave:

Lav en fotoserie på mindst seks fotos, som illustrerer Danmark under Forvandling.

Du skal bearbejde dine billeder digitalt og gøre dig overvejelser over komposition, beskæring, farver og lys i dine billeder.

Du skal i din logbog reflektere over, hvad det er du vil fortælle med din fotoserie og hvem det er du kommunikerer til.

Research

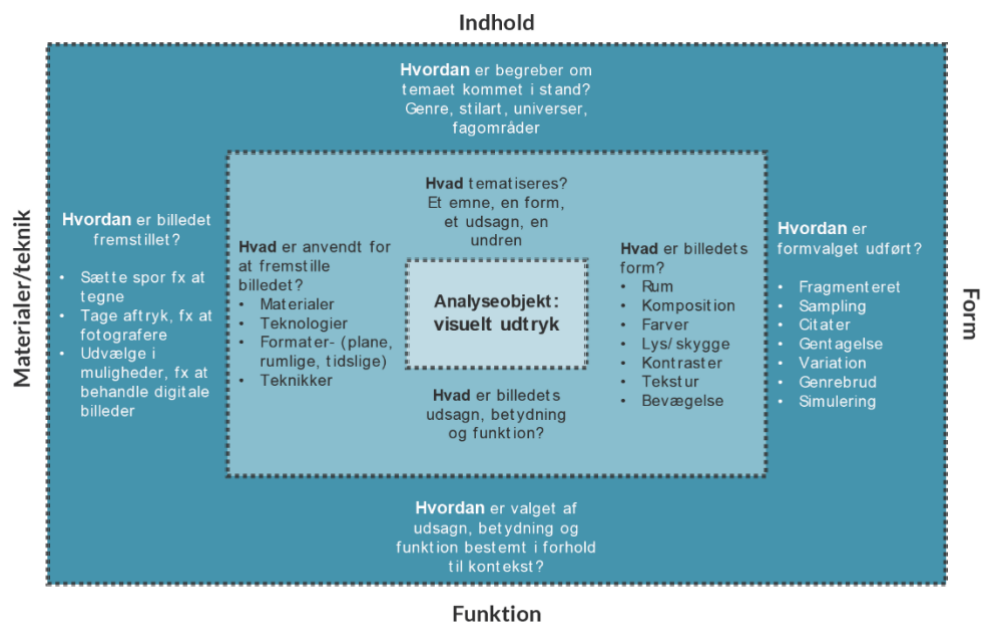
Tv-udsendelserne anvendes til at igangsætte et tema om Danmark under Forvandling.

Start ud med at se én til to af udsendelserne sammen på holdet. Herefter samtales fælles omkring projektet, som fotograferne deltager i. Afsnittet med Fie Johansen kan anbefales at være den udsendelse, som holdet ser sammen for at reflektere over projektet.

Herefter fordeles seriens andre udsendelser mellem holdets elever evt. i makkerpar. Eleverne ser nu udsendelsen med den fotograf, de er blevet tildelt. Væsentlige pointer fra udsendelsen noteres ned med henblik på en præsentation for resten af holdet. Eventuelt kan eleverne få nogle spørgsmål at støtte sig til, som kunne se således ud:

- Hvad hedder fotografen?
- Hvad har hans/hendes billeder handlet om i forbindelse med dette projekt?
- Hvad har han/hun ønsket at udtrykke med sine billeder?
- Udvalg et foto som fotografen har lavet i forbindelse med projektet, som siger dig noget særligt. Lav en analyse af dette foto.
- Til slut forklares, hvad du mener denne kunstner har villet kommunikere til nutiden og fremtiden om Danmark under forvandling med sine fotos.

I analysen anbefales både at lægge vægt på elevernes intuitive og umiddelbare oplevelse af billederne, men også at anlægge et mere formelt analyserende perspektiv. Til det findes et væld af forskellige modeller. Men Mie Buhls analysemodel fra vejledningen for billedkunst kunne være et godt bud (se næste side). Dog anbefales, at særligt det kommunikative aspekt vægtes; altså hvad har kunstneren i billedet ønsket at fortælle nutiden og fremtiden om Danmark under forvandling.

Mie Buhl, udvidede analysemodel: https://emu.dk/sites/default/files/2021-11/GSK_Vejledning_Billedkunst_2020.pdf

Dette fremlægges fælles for holdet, så alle får en overordnet viden om alle fotografierne og deres projekt. Elevernes materiale kan evt. lægges på en fælles blog eller Padlet, så de alle har adgang til materialet.

Skitser

Begynd med en fælles idégenerering evt. på en tavle over temaet: Danmark under forvandling ud. Fokus kan nemt blive meget bredt, så man kan med fordel vælge at sige fokuset skal være på natur/kultur. Få så mange ideer til vinkler på emnet på bordet som muligt.

Bed herefter eleverne i grupper om at vælge nogle af tematikkerne ud, hvor der ser mulige kontraster, modsætninger eller interessekonflikter i forhold til natur/kultur.

Herefter vælger de individuel eller i grupper en bestemt vinkel at arbejde videre med.

Refleksion

Lav en individuel refleksionsøvelse, hvor eleverne skriver ned i logbogen, hvorfor netop dette fokus. Hvorfor er det vigtigt for dem selv? Hvad vil de gerne fortælle andre med det og evt. andre i fremtiden?

Lad også eleverne tegne deres idéer i logbogen og/eller tage nogle hurtige fotos af deres ideer.

Undersøgelser og eksperimenter

Fotoøvelse med fokus på terrain vague

I udsendelsen med Fie Johansen arbejdes med begrebet terrain vague. Hun beskriver det selv som en slags "ikke-plads". Lad eleverne selv gå på opdagelse med smartphone i deres nærområde og tage billeder af terrain vague; altså steder i deres lokalområde, som er ufærdige, på vej til at blive noget nyt, er forladte eller oversete.

Billedet er fra tv- udsendelsen Danmark under Forvandling – Fie Johansen, DR K 28/9 2010

Når eleverne kommer tilbage med deres fotos, bearbejdes billederne digitalt i det billedbehandlingsprogram, som skolen har til rådighed. Det kan fx være Photopea på Skoletube.

Her kan med fordel lægges et fagligt loop eller kursus om at redigere billeder. Her kan man også arbejdes med, hvordan man tager gode fotos.

Fotoøvelse – naturen under forandring

I udsendelsen om Kirsten Klein fortæller hun om sin optagethed af mødet med den store natur og kulturlandskabet. Hun fortæller, at naturen og landskabet hele tiden er under ændring og forandring. Lad eleverne tage billeder af et bestemt sted i naturen, men med fokus på at visualisere forandring. Det kan være fokus på vejret, lyset eller at naturen i sig selv ændrer sig.

Billederne kan også bearbejdes digitalt, hvor der arbejdes med at ændrer farver, lys, kontrast for derigennem at understrege forskellige stemninger i billederne.

Andre forslag til øvelse og eksperimenter

Der kan arbejdes med perspektiv og synsvinkel – tage billeder tæt på/ langt væk, placering af horisonten i et billede, fugle, frø eller normalperspektiv

Derudover kan der arbejdes med billedernes komposition med fokus på:

- Balance/ubalance i billederne

- Linjer – linjer der leder øjet rundt i billedet (vandrette, lodrette, skrå linjer, diagonaler, krumme linjer, S-formede linjer, zigzaggede linjer,
- Billedelementernes placering – i cirkler, triangel osv.

Der kan eksperimenteres med billedernes formater i enten *højformat*, *tværformat*, *kvadrat*.

I bogen Foto – Leg Motiv, komposition, kan man få ideer til flere øvelser.

Billedprojekt

Eleverne går nu i gang med at arbejde med deres eget billedprojekt. Den bundne udtryksform er her fotografi. Man kan evt. tilføje en anden selvvalgt udtryksform, hvor eleverne udtrykker sig om samme tema.

Reflekterende samtale

Når billedprojekterne er færdige, laves en udstilling. Eleverne præsenterer deres projekt. Det er vigtigt at minde eleverne om, at bruge fagbegreber, når de reflektere over deres proces. Herunder er spørgsmål til at hjælpe dem på vej i samtalen:

- Hvad har du villet udtrykke med dit billedprojekt?
- Hvor fik du inspirationen eller ideen fra?
- Hvilke problemer stødte du på undervejs? Hvad lærte det dig?
- Vælg et billede, som du særligt godt kan lide. Hvad fungerer godt ved det billede?
- Vælg et billede, du er mindre tilfreds med. Hvorfor synes du det er dårligere?
- Vælg et billede, hvor du har lært noget nyt om at lave billeder. Hvad har du lært?

Supplerende materialer

Foto – leg, motiv, komposition, Britta Aagaard Thorlann, Forlaget Meloni, 2017: